

Article Info/Makale Bilgisi

Received/Geliş: 14.09.2022 Accepted/Kabul: 16.12.2022 Published/Yayınlama: 28.01.2023

Ortaokul Öğrencilerinin Konuşma Kusurlarının Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi

Cemal AKÜZÜM¹, Leyla AKÜZÜM², Muzaffer ERDEM³, Tacer TEKİN⁴, Zülfü AKÜZÜM⁵

Öz

Araştırmanın amacı, ortaokullarda öğrenim görmekte olan öğrencilerin akademik gelişmelerini ve sosyal hayatlarını etkileyen konuşma becerisi kazandırılması sürecinde gözlemlenen konuşma kusurlarını öğretmen görüşlerine göre incelemektir. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2021-2022 öğretim yılında Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki bir ilimizin merkezinde bulunan ortaokullarda görev yapan 10 Türkçe öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak 7 maddelik yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde, içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırma bulguları; sınav kaygısı yüzünden test ağırlıklı çalışan çocuğun konuşmaya ve yazmaya gerektiği kadar zaman ayıramadığını, öğretmenlerin öğrencilerinin konuşma becerisi geliştirebilmeleri için derslerinde sesli öykü ve şiir okutma etkinlikleri yaptıklarını, öğrencilerinde söz hakkını beklememe, yöresel ağız kullanma ve kelime hazinesinin yetersizliği gibi konuşma kusurları gözlemlediklerini, akademik başarının konuşma becerisinden etkilendiğini ve konuşma sıkıntısı yaşayan öğrencilerin sosyal becerileri sergilemede yetersizlik yaşadıklarını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Konuşma, konuşma kusurları, ortaokul, öğrenci, öğretmen.

¹ Prof. Dr., Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi, cemal.akuzum@dicle.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8011-6027

² Öğretmen, Alipaşa İlköğretim Okulu, 21010-Diyarbakır, leylaakuzum@yahoo.com, ORCID: 0000-0002-4686-1549

³ Araştırmacı, aykutahmet21@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0624-6621

⁴ Araştırmacı, surkentli1321@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-0486-4282

⁵ Araştırmacı, deniz021@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-3528-6278

Examination of Secondary School Students' Speech Defects According to Teachers' Views

Abstract

The aim of the study is to examine the speech defects observed in the process of gaining speaking skills, which affect the academic development and social life of secondary school students, according to the opinions of teachers. The research was carried out with semi-structured interview technique within the framework of qualitative research approach. The study group of the research consists of 10 Turkish teachers working in secondary schools in the center of a province in the Southeastern Anatolia Region in the 2021-2022 academic year. In the research, a semi-structured interview form with 7 items was used as a data collection tool. Content analysis technique was used in the analysis of the data. Research findings; They observed that the test-weighted child could not allocate enough time to speaking and writing because of test anxiety, that the teachers made their students read audio stories and poems in their classes so that they could develop speaking skills, that they observed speech defects such as not waiting for the right to speak in their students, using local dialects and inadequacy of vocabulary. It is revealed that students who have speech difficulties experience inadequacy in exhibiting social skills.

Keywords: Speech, speech defects, secondary school, student, teacher.

1. GİRİŞ

“İnsan, ömrü boyunca okuyup yazmadan hayatını devam ettirebilir ancak konuşma ve dinleme eylemlerini yapmadan yaşantısına devam etmesi söz konusu değildir.” (Topçuoğlu ve Özden, 2012). Çünkü insan, biyolojik ihtiyaçlarını karşılamanın yanı sıra duygu, düşünce ve bilgilerini diğer insanlara aktarmak ve onları anlama gerekliliği duyar. Bu gerekliliğe istinaden sosyal bir varlık olan insan biyolojik ve psikolojik gereksinimlerini de karşılamak için iletişim kurmak mecburiyetindedir (Sever, 2017). *İletişim* sözcüğü “Duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılması.” anlamına gelmektedir (TDK, 2010). Konuşma yeteneğini kullanan insanın iletişim becerisi, onu diğer canlılardan ayıran en belirgin özelliğidir. Bireyin kendini ifade edebilmesi, toplum içinde iletişimi ve etkileşimi sağlaması bakımından gerekli olan temel dil becerilerinden en önemlisi konuşmadır (Akkaya, 2012).

Dil; insan yaşamının her anında olduğu için dili insandan, toplumdaki ve yaşamdan ayrı bir ürün olarak değerlendirip anlamaya çalışmak mümkün değildir (Eker, 2010). Yaşamın içinde insanla varlığını sürdüren dil, insanın çeşitli ihtiyaçlarından doğarak duygu ve ihtiyaçları karşılamada insan için en etkili araç olmuştur (Karakoç-Öztürk ve Altuntaş, 2012). İnsanın istek ve ihtiyaçlarını ifade

edebilmesi için iletişim kurması gerekmektedir. Şüphesiz insanın iletişim becerileri arasında ilk ve en çok kullandığı da konuşma becerisidir (Karalı, Şahin, Şen ve Aydemir, 2021). Konuşma becerisinde etkili ve yeterli olan bireylerin hem bireysel ilişkilerinde hem de iş ve sosyal alanın gerektirdiği ilişkilerde daha mutlu oldukları söylenebilir. Etkili iletişim dili kullanabilmek için kişinin konuşmasının konusuna hâkim olması, dili iyi kullanması ve iletişim unsurları arasında yer alan beden dili, ses tonu, vurgu vb. hususları da konuşmasıyla örtüştürmesi gerekmektedir (Özdemir, 2018). İletişimin gerektirdiği becerileri etkili şekilde kullanmayı başarmış insanların tarih boyunca büyük kitleleri etkileyerek peşlerinden sürükleyebilme başarısını da gösterdikleri muhakkaktır. Çünkü insanlar her devirde sosyal ve kültürel çevrede konuşma becerileriyle yer edinirler. (Sevim ve Gedik, 2014).

Sözcüklerin işitme ve dinleme yoluyla sözlü olarak aktarılması sağlanarak gerçekleşen bir iletişim becerisi olan konuşma; bireylerin birbirlerini anlama ve kendilerini anlatma eylemlerinde önemli bir yere sahiptir (Yıldız, 2014). Konuşma eyleminin karşılıklı olması ve konuşma esnasında konuşan kişilerin ruh hallerinin iletişim sürecine dâhil olması, konuşmayı öteki iletişim yollarından farklı kılar (Yalçın, 2018). Konuşan kişilerin olumlu ya da olumsuz duyguları, ses tonları, jest ve mimikleri iletişimin nitelikli olmasına fayda sağlar. Böylece konuşanlar duygu ve düşüncelerini daha anlaşılır ifade edip anında geri bildirim verdikleri için iletişim süreci daha etkili olabilmektedir (Tekşan ve Karaca, 2020).

Duygu, düşünce ve bilgilerin dil yoluyla sözcükler kullanılarak karşı tarafa iletilmesine *konuşma* denir (Demirel, 1999). İnsanın doğuştan getirdiği bir yetisi olan konuşma becerisi, doğup büyüdüğü toplumun dili ile gelişir ve şekillenir. Konuşma; bireyin belli bir süreç içinde bulunduğu çevre ve muhatap olduğu öteki bireylerin etkisiyle deneyimlediği duygu, düşünce, bilgi ve isteklerini belli bir maksatla diğer kişi veya kişilere iletmesidir (Çongur, 1995). Zihinde başlayan konuşma; zihinsel çaba ve birikimle oluşturulan mesajın dil aracılığıyla karşıdakine sözle ifade edilmesi sürecidir (Adalı, 2003). “Konuşma” sözcüğü Türkçe sözlükte (2005) birçok şekilde tanımlanmıştır: (İ) *Bir dilin kelimeleriyle düşüncesini sözlü olarak anlatmak.* (İİ) *Belli bir konudan söz etmek.* (İİİ) *Bir konuda karşılıklı söz etmek, sohbet etmek.* (İİİİ) *Söylev vermek, konuşma yapmak.* (İİİİİ) *Düşüncesini herhangi bir araç kullanarak anlatmak.*

Konuşma becerisi; insanın var oluşundan bu yana insanların kendilerini anlatmaları ve birbirleriyle yakınlaşmalarını sağlaması bakımından en önemli iletişim yöntemi olmuştur. Yapılan araştırmalara göre insanlar bir günlerinin %50 ile %80 kadarlık kısmını iletişim kurarak geçirmektedirler. Bu oranın %45’ini dinleme, %30’unu konuşma, %16’sını okuma ve %9’unu da yazma iletişim becerileri kapsamaktadır (Başaran ve Erdem, 2009). Konuşma ve dinleme becerilerinin birbirini etkilemesi de düşünülerek bu oranlara bakıldığında bir kimsedeki kusurlu bir konuşma becerisi, onun iletişiminin %75 kadarlık bir kısımda sıkıntılar yaşayabileceği anlamına da gelebilmektedir. Konuyla ilgili literatür taramasında (Aktaş ve Gündüz, 2004; Demirel, 2003; Gündüz,

2007; Kuşçu, 2010; Okur, 2012; Yaman, 2004; Yıldız, 2008) birçok konuşma yetersizliği tespit edilmiştir. Bu yetersizlikler şöyledir:

- Sesleri çıkartamamak,
- Sesleri titretmek,
- Sesleri uzatmak,
- Sesini ayarlayamamak,
- Ses değiştirmek,
- Ağız içinde konuşmak,
- Vurgu ve tonlama bozuklukları yapmak,
- Yersiz duraklar yapmak,
- Nefesi ayarlayamamak,
- Kavrama eksikliği,
- Kelime hazinesinin yetersiz olması,
- Dil bilgisi kurallarını kendi konuşmasına uygulamamak,
- Çekingen konuşmak,
- Çok hızlı ya da yavaş konuşmak,
- Yerel ağızla konuşmak,
- Tekdüze konuşmak
- Özgüven eksikliğinin olması,
- Kısa ve yetersiz konuşmak,
- Dağınık konuşmak,
- Gereksiz söz söylemek,
- Gereksiz jest ve mimikler yapmak,
- Sözcükleri tekrarlamak,
- Kaba ve argo sözler kullanmak,
- Konuşma kurallarına uymamak,
- Bilmediği bir konuda biliyormuş gibi davranmak,
- Topluluk karşısında konuşamamak,
- Kendini beğenmek,
- Konuşma sırasında karşıdakinin sözünü sürekli kesmek,
- Konuşmayı gereksiz yere uzatmak ya da yerli yersiz konuşmak,
- Konuşma sırasında başkalarıyla alay etmek,
- Dinlemeyi bilmemek,
- Sert, kırıcı ve yapmacık davranmak.

Sosyal hayatın vazgeçilmez bir iletişim biçimi olan konuşma, bireyin sosyal hayat içindeki yerinin belirlenmesinde dikkat çekici bir öneme sahiptir. Güzel, doğru ve etkili bir konuşma becerisine sahip insanlar toplumsal hayata dair birçok engeli konuşma becerileriyle aşabilmektedirler. Zira konuşma becerisi, bireyin sosyal hayat içerisindeki başarı ya da başarısızlığının belirlenmesinde önemli bir yer tutmaktadır (Başaran ve Erdem, 2009). Dört temel dil becerisinden biri olan konuşma eylemi ile insanoğlu, diğer bireylerle arasındaki pek çok önemli sorunu çatışmalara mahal vermeksizin çözebildiği gibi bu beceriyi etkili bir şekilde kullanmadığı zamanlarda da pek çok basit olayın çatışmalara dönüşmesine neden olmuştur (Yıldırım Ve Şimşek, 2015). Nitelikli bir konuşmacının yapacağı etkili bir konuşma, iletişim sürecinde mesajın alıcıya planlandığı gibi iletilmesinde ve sağlıklı bir geri bildirim alınmasında önemli rol oynar. Keza sınıf ortamında da Türkçeyi doğru ve etkili kullanan ve kendini iyi ifade edebilen öğrencilerin öğretmenleri tarafından daha çok kabul gördükleri, liderlik vasfı geliştirebildikleri ve hem sosyal hayat hem okul dersleri bakımından daha başarılı oldukları da yadsınamaz bir gerçektir (Başaran ve Erdem, 2009).

Klein'e göre etkili ve güzel konuşma günlük hayatta bireye şu faydaları sağlamaktadır:

- İyi konuşmacılar, diğer insanlara göre kendilerini daha iyi ifade ederler.
- Zaman ve mekân farkı olmaksızın fikirlerini rahatça söyleyebilirler.
- Tecrübeleri özümsemeye, onları birbirine bağlamada ve hatırlamada başarılıdırlar.
- Dilin sembolik yapısını daha iyi anlar ve dili, düşüncelerini geliştirmek için daha etkili bir şekilde kullanırlar.

Bireyin konuşma becerisi doğuştan gelir ancak kişinin toplum içinde ortak anlaşma aracı olan dili yeterli ve etkili kullanabilmesi büyük oranda bireyin maruz kaldığı kişi ve çevrelere bağlıdır. Birey okul çağına gelinceye kadar bireyin konuşma becerisi aile, yakın çevre, televizyon gibi unsurların etkisi altında gelişir. Bu unsurlar çocuğun dil gelişimine olumlu ve olumsuz etkiler yapabilmektedir (Topçuoğlu-Ünal ve Degeç, 2012). Çocuk okul çağına geldiğinde ise okul dışı unsurların dilin şekillenmesine etkisi devam etmekle birlikte okul ortamı da dilin şekillenmesinde etkili olmaya başlar. Çocuğun temel dil becerilerini doğrudan etkileyecek olumsuzlukları minimize edebilmek için okul dışında aile kurumunun, okul içinde ise öğretmenlerin ve okul kurumunun diğer paydaşlarının daha hassas çalışması gerekmektedir (Özbay, 2005).

Temel dil becerileri arasında en etkili olanı konuşma olduğu için insan, var olduğu günden bu yana yaşadığı tüm sorunları konuşarak çözüme yoluna gitmiştir. Ancak konuşma becerisindeki yetersizliklerin birçok basit olayın çatışmaya dönüşmesine sebebiyet verdiği de aşikârdır (Demir ve Sinan, 2017). İnsanın tüm hayatı boyunca kullandığı konuşma becerisi, diğer dil becerileriyle birlikte öğrencilerin davranışlarının şekillendiği dönem olan ilköğretim yıllarında öğrencilere kazandırılmaya çalışılır. Bu dönemde bu becerilerin kazandırılmayışı bireyin ileriki eğitim dönemlerinde ve sosyal hayatında bazı sıkıntılara yol açabilmektedir (Gökkaya, 2008). Konuşma becerisinin kişinin hayatındaki önemi ve yaş ilerledikçe bu becerinin kazanılmasının zorluğu da göz önünde bulundurulduğu zaman ilköğretim döneminde öğrencilerdeki konuşma becerisi bir hayli önem kazanır. Bu bağlamda öğrencilere duygu ve düşüncelerini Türkçe dil kurallarına uygun, doğru ve etkili bir biçimde anlatabilme becerisi kazandırma vazifesi büyük oranda eğitim kurumlarına ve öğretmenlere düşmektedir (Topçuoğlu ve Sever, 2020).

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın (MEB, 2005) "Genel Amaçlar" başlığı altında öğrencilerin konuşma becerisiyle doğrudan ilgili olarak şu maddeler yer almaktadır:

1. Duygu, düşünce ve hayallerini sözlü ve yazılı olarak etkili ve anlaşılır biçimde ifade etmelerini sağlamak,

2. Türkçeyi, konuşma ve yazma kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmalarını sağlamak,"

Benzer şekilde Türkçe Öğretimi Programı'nda da (MEB, 2006) konuşma becerisiyle ilgili amaç ve kazanımlar "Konuşma kurallarını uygulama, sesini ve beden dilini etkili kullanma, hazırlıklı konuşmalar yapma, kendi konuşmasını değerlendirme, kendini sözlü olarak ifade etme alışkanlığı kazanma" şeklinde yer almaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, ortaokullarda öğrenim görmekte olan öğrencilerin (5, 6, 7 ve 8. sınıflar) akademik gelişimlerini ve sosyal hayatlarını etkileyen konuşma becerisi kazandırılması

sürecinde gözlemlenen konuşma kusurlarını öğretmen görüşlerine göre incelemektir. Bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğrencilerin konuşma becerilerine ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Öğrencilerin konuşma becerisini geliştirebilmeleri için derslerde ne tür etkinlikler yapılmaktadır?
3. Konuşma etkinlikleri sırasında öğrencilerde gözlemlenen konuşma kusurları nelerdir?
4. Öğrencilerin konuşma kurallarını uygulayamama sebepleri nelerdir?
5. Konuşma becerisi yetersizliğinin öğrencinin akademik başarısını etkileme durumu nedir?
6. Konuşma becerisi etkinliklerinde sorun yaşayan öğrencilerin sosyal ilişki durumları nasıldır?
7. Eğitim programında yer alan konuşma becerisi geliştirmeye ilişkin uygulamaların yeterlik durumu nedir?

2. YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırma yoluyla ortaokullarda öğrenim görmekte olan öğrencilerde (4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar) gözlemlenen konuşma kusurlarını tespit etmek amaçlanmıştır. Bu amaca istinaden çalışmada nitel araştırmadan yararlanılmıştır. “Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, olayların ve olguların gerçekçi ve bütüncül bir şekilde açıklanıp ortaya konulmasına dayalı izlenimler, görüşler ve fikirlerden oluşur (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu araştırmanın da nitel araştırma desenlerinden yarı yapılandırılmış görüşme ile yürütülmesi uygun görülmüştür. Yarı yapılandırılmış görüşme metodunda bir olgunun açıklanması, açığa kavuşturulması ve ortak anlamlarının ortaya konulması amaçlanır (Creswell, 2016a; 2016b). Araştırmacı, görüşme sorularını önceden hazırlar yalnız görüşme esnasında katılımcıya kısmi esneklikler sağlar. Katılımcıların gerek görmesi halinde sorular yeniden düzenlenebilir, konu üzerinde tartışılabilir (Ekiz, 2009).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2021-2022 öğretim yılında Güneydoğu Anadolu Bölgesi’ndeki bir ilimizin merkezinde bulunan ortaokullarda görev yapan 10 Türkçe öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışmaya katılım sağlayan öğretmenlerde cinsiyet faktörü göz önünde bulundurulmamış, ölçüt olarak

çalışmaya gönüllü katılımın sağlanması amaçlanmıştır. Çalışma grubuna yarı yapılandırılmış mülakat soruları sorulmuştur. Araştırmanın çalışma grubunun Türkçe öğretmenlerinden oluşmasının esas sebebi konuşma becerisi geliştirmeye ilişkin etkinlik ve uygulamaların özellikle Türkçe öğretmenleri tarafından gerçekleştirilmesidir. Nitel araştırma türü olan görüşme tekniğinde evrenin tamamına ulaşmak zor olduğundan örneklem seçilerek çalışma yoluna gidilir. Örneklemin niceliğinden çok evrenin tüm özelliklerini yansıtabilmesi, evreni temsil edebilmesi önemlidir. Görüşme yönteminde ayrıca örneklemin sayısından daha önemli olan, toplanan verilerin araştırmacının ve araştırmanın amacını karşılayabilmesidir (Türnüklü, 2000). Tablo 1’de görüldüğü gibi, katılımcıların 6’sı kadın öğretmen, 4’ü erkek öğretmendir. Eğitim durumları bakımından katılımcılardan 8’i lisans öğrenim seviyesine sahip iken, 2’si yüksek lisans öğrenim seviyesine sahiptir. Mesleki deneyimlerine bakıldığında 4’ü “1-5 yıl” mesleki deneyime sahipken, 3’ü “6-10 yıl” ve 3’ü de “11 yıl ve üzeri” mesleki deneyime sahiptir. Araştırmaya katılım sağlayan öğretmenlerin gerçek düşüncelerini yansıtabilmesi önemsendiği için görüşmeler, katılımcıların gerçek adları ile değil K1, K2, K3....Kn şeklinde kodlar kullanılarak raporlanmıştır.

Tablo 1. *Katılımcı Gruba İlişkin Demografik Bililer*

Değişkenler	Gruplar	F
Cinsiyet	Kadın	6
	Erkek	4
Eğitim durumu	Lisans	8
	Yüksek Lisans	2
Hizmet süresi	1-5 yıl	4
	6-10 yıl	3
	11 yıl ve üstü	3
Toplam		10

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak 7 maddelik yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Türkçe öğretmenleriyle derslerde öğrencilerin konuşma kurallarının uygulayabilme becerilerine ilişkin ön görüşmeler yapılmış, öğretmenlerin gözlem ve görüşlerine dayalı olarak elde edilen veriler doğrultusunda görüşme soruları oluşturulmuştur. Veri toplama formu içerisinde yer alan soruların geçerliliği için uzman görüşü alınmıştır. Görüşmeye katılan öğretmenlerle ayrıca güvenilirlik çalışması da yapılmıştır. Hazırlanan görüşme formunda aşağıda verilen altı soruya yer verilmiştir.

1. Öğrencilerinizin konuşma becerileri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?
2. Öğrencilerinizin konuşma becerisi geliştirebilmeleri için derslerinizde ne tür etkinlikler yapıyorsunuz?
3. Konuşma etkinlikleri sırasında öğrencilerinizde gözlemlediğiniz konuşma kusurları nelerdir?
4. Öğrencilerinizin konuşma kurallarını uygulayamama sebeplerini yazar mısınız?

5. Konuşma becerisi yetersizliğinin öğrencinin akademik başarısını etkilediğini düşünüyor musunuz? Düşüncelerinizi yazar mısınız?

6. Konuşma becerisi etkinliklerinde sorun yaşayan öğrencilerin sosyal ilişkileriyle ilgili neler söyleyebilirsiniz?

7. Eğitim programında yer alan konuşma becerisi geliştirmeye ilişkin uygulamaları yeterli buluyor musunuz? Önerilerinizi yazar mısınız?

Verilerin İşlenmesi ve Analizi

Öğretmen görüşlerine göre ortaokul öğrencilerinin konuşma kusurlarını incelemek amacıyla yapılan araştırmada içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analiziyle hedeflenen, verilerin analizi esnasında birbirine yakın verileri belirli kavram ve temalar odağında kategorize ederek okuyucunun araştırma sürecini anlayabilmesi için organize etmektir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Olgu bilimsel türden araştırmalarda metni küçük parçalara bölerek analiz etme yoluna gidilir. Tespit edilen her birim içeriğine uygun kodlanır ve araştırmacının ifade tercihiyle kategorize edilir (Creswell ve Plano Clark, 2015).

3. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde Türkçe öğretmenlerinin, kendilerine yöneltilen açık uçlu sorulara verdikleri cevaplar doğrultusunda oluşturulan cevap temaları, cevap frekansları ve örnek cevapların oluşturduğu bulgular ve bu bulgulara ilişkin yorumlara yer verilmiştir.

Türkçe öğretmenlerinin öğrencilerin konuşma becerileri hakkındaki görüşleri ile ilgili bulgular

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin “Öğrencilerinizin konuşma becerileri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen görüşlerden çıkarılan temalar, frekanslar ve örnek cevaplar Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin konuşma becerilerine ilişkin görüşler

Cevap Temaları	Frekans	Örnek Cevaplar
Olumlu	1 Öğretmen	Öğrencilerimin konuşma becerilerinin iyi olduğunu düşünüyorum. Çoğunun ailesini tanıyorum. Ebeveynleri eğitilmiş oldukları ve konuşmayı önemsedikleri için bu durumun çocuklarına da yansımaları olduğunu düşünüyorum.
Sınav kaygısı	5 Öğretmen	Eğitim sistemimiz sınav özellikle de test odaklı olduğu için öğrencilerimizin yeterli konuşma ve yazma becerisi geliştiremediklerini

		düşünüyorum. Haliyle bu durum, ana dillerini gereği gibi konuşamayan ve yazamayan bireylerin yetişmesinin sebep oluyor.
Okuma alışkanlığı	2 Öğretmen	Öğrencilerin yerleşmiş bir okuma alışkanlıklarının olmadığını düşünüyorum. Bu durum onların kelime dağarcıklarının da zayıf olmasına sebep oluyor. Aile ve sınıf içinde yapılan okuma çalışmaları öğrencilerin kelime hazineleri zenginleştirmekte, ifade becerisini güçlendirmektedir. Ama okunan kitaplar soru-cevap yoluyla eleştirel beceriler kullanılarak yorumlanmadığı için öğrenciler istenen konuşma becerisine sahip olamıyorlar.
Öz güven Eksikliği	2 Öğretmen	Öğrencilerim kendilerini ifade etmede çekingen davranıyorlar. Konuşma konusunda engellendikleri için öz güvenlerinin eksik olduğunu düşünüyorum.

Görüşmeye katılan öğretmenlerin birinci soruya verdikleri yanıtlardan yola çıkılarak dört farklı tema belirlenmiştir. 1 öğretmen öğrencilerinin konuşma becerileri hakkında *olumlu* görüş bildirirken 5 öğretmen *sınav kaygısı* sebebiyle öğrencilerinin konuşma becerisi geliştirmediğini ifade etmiştir. Ayrıca 2 öğretmen öğrencilerin *okuma alışkanlığına* sahip olmamalarını ve 2 öğretmen de öğrencilerindeki *öz güven eksikliğinin* onların konuşma becerisine engel teşkil ettiğini ifade etmişlerdir (Tablo 2).

Türkçe öğretmenlerinin öğrencilerin konuşma becerisi geliştirebilmeleri için derslerinde yapılan etkinlikler ile ilgili bulgular

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin “Öğrencilerinizin konuşma becerisi geliştirebilmeleri için derslerinizde ne tür etkinlikler yapıyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen görüşlerden çıkarılan temalar, frekanslar ve örnek cevaplar Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirmeye yönelik yapılan etkinliklere ilişkin görüşler

Cevap Temaları	Frekans	Örnek Cevaplar
Sesli öykü ve şiir okutma	5 Öğretmen	Türkçe derslerinde bol bol sesli öykü ve şiir okuma çalışmaları yaptırmaya çalışırım. Noktalama işaretleri, vurgu, tonlama, beden dilini etkili kullanmalarına dikkat etmelerine özen gösteririm.
Tiyatro metinlerini seslendirme	3 Öğretmen	Öğrencilerim tiyatro metinlerini seslendirmekten ve canlandırmaktan çok hoşlanırlar. Bu çalışmalar sayesinde tiyatrodaki roller aracılığıyla konuşmalarına duygu katıyorlar ve konuşma konusunda da öz güven geliştiriyorlar.
Tekerleme çalışmaları	2 Öğretmen	Çocukların henüz gırtlak yapıları oturmadığı için onlarla sık sık ağız ve dudak egzersizleri yapmaya çalışırım. Tekerlemeler bu tarz egzersizleri yapmada işimi kolaylaştırıyor. Aynı zamanda tekerlemelerin akıcı konuşmayı sağladığını ve konuşma organlarını esnekleştirdiğini düşünüyorum.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerinden yola çıkılarak derslerinde konuşma becerisi geliştirmeye ilişkin yaptıkları etkinlikler 3 kategori altında incelenmiştir. 5 öğretmen konuşma

etkinliği olarak en çok sesli *öykü ve şiir okutma* çalışması yaptırdığını, 3 öğretmen öğrencilere *tiyatro metni seslendirdiğini* ve 2 öğretmen de *tekerleme çalışması* yaptırdığını ifade etmiştir (Tablo 3).

Türkçe öğretmenlerinin konuşma etkinlikleri sırasında öğrencilerinde gözlemledikleri konuşma kusurlarına ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin “*Konuşma etkinlikleri sırasında öğrencilerinizde gözlemlediğiniz konuşma kusurları nelerdir?*” sorusuna verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen görüşlerden çıkarılan temalar, frekanslar ve örnek cevaplar Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerde gözlemlenen konuşma kusurlarına ilişkin görüşler

Cevap Temaları	Frekans	Örnek Cevaplar
Söz hakkını beklememe	4 Öğretmen	Öğrencilerimde en çok karşılaştığım sorun söz hakkı almadan konuşmaları. Konuşma ve dinleme birbirini tamamlamak zorundadır. Ama çoğu öğrencim arkadaşının konuşmasını dinlemeden, söz hakkı istemeden konuşmakta.
Yöresel ağız kullanma	3 Öğretmen	Öğrenciler evde, sokakta, sosyal hayatta kullandıkları dili sınıf ortamında da kullanmaktalar. Öğrencilerde yöresel ağız, şive, aksan gibi konuşma kusurlarıyla karşılaşabiliyorum.
Kelime hazinesinin yetersizliği	3 Öğretmen	Birçok öğrencim konuşurken konuşmasının içeriğine uygun hangi kelimeyi söylemesi gerektiğini bilmiyor. Bu yüzden konuşurken kelime tekrarları yapıyorlar ya da cümlelerini yarım bırakıyorlar.

Öğretmenlerin öğrencilerde gözlemledikleri konuşma kusurları *söz hakkı beklememe, yöresel ağız kullanma, kelime hazinesinin yetersizliği* şeklinde üç tema olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğretmen yanıtları incelendiğinde aslında öğretmenlerin benzer konuşma kusurlarından söz ettikleri ancak rakamsal olarak 4 öğretmenin söz hakkı beklenilmemesinden, 3 öğretmenin yöresel ağız kullanımından, yine 3 öğretmenin kelime hazinesinin yetersizliği kusurlarını görüş olarak bildirdikleri görülmüştür (Tablo 4).

Türkçe öğretmenlerinin öğrencilerinin konuşma kurallarını uygulayamama sebeplerine ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin “*Öğrencilerinizin konuşma kurallarını uygulayamama sebeplerini yazar mısınız?*” sorusuna verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen görüşlerden çıkarılan temalar, frekanslar ve örnek cevaplar Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin konuşma kurallarını uygulayamama nedenlerine ilişkin görüşler

Cevap Temaları	Frekans	Örnek Cevaplar
----------------	---------	----------------

Ailede ve yakın çevrede kullanılan dil	5 Öğretmen	Çocuklar konuşma becerilerini doğup büyüdüğüleri ev ortamında geliştirirler. Anne ve babasıyla öğretmenini rol model alan çocuk, onlar gibi konuşmaya başlar. Bu yüzden ebeveynlerin konuşma becerilerinin önemli olduğunu düşünüyorum.
Teknolojiye maruz kalma	1 Öğretmen	Öğrenciler ne yazık ki teknolojik aygıtlar karşısında fazla zaman geçirmekteler. Bu durum öğrencileri pasif duruma sokmakta ve iletişime dair konuşma, dinleme, ifade etme gibi becerileri de edinmelerini güçleştirmektedir.
Yöresel ağız kullanması	2 Öğretmen	Konuşma kusuru olan birçok öğrencim dudak dili olan Türkçe diline özgü bazı sesleri çıkartamıyorlar. Bu öğrencilerle sık sık telaffuz çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Böylece öğrencinin yöresel ağız kullanması da kısmen engellenecektir.
Toplum içinde konuşmaktan utanma	2 Öğretmen	Konuşması için özellikle söz hakkı verdiğim öğrencilerin birçoğunun ellerinin titrediğini, yüzünün kızardığını görebiliyorum. Bu durumun sebebi olarak arkadaşlarından utanma, doğru cevabı vermediklerinde arkadaşları tarafından alayla karşılaşmaları olarak görüyorum.

Öğretmenlerin 4. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde; *ailede ve yakın çevrede kullanılan dil, teknolojiye maruz kalma, yöresel ağız kullanımı, toplum içinde konuşmaktan utanma* şekline temalarla karşılaşmaktayız. 5 öğretmen öğrencilerin konuşmalarında özellikle ebeveynlerinin konuşma biçimlerinin etkili olduğunu söylerken 1 öğretmen öğrencilerin teknolojik aygıtları kullanımlarından kaynaklı konuşma becerilerinin etkilendiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca 2’şer öğretmen de öğrencilerin yöresel ağız kullandıkları ve toplum içinde konuşmaktan utandıklarına ilişkin görüş belirtmişlerdir (Tablo 5).

Türkçe öğretmenlerinin öğrencilerinin konuşma becerisi yetersizliklerinin onların akademik başarısını etkileyip etkilemediklerine ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin “*Konuşma becerisi yetersizliğinin öğrencinin akademik başarısını etkilediğini düşünüyor musunuz? Düşüncelerinizi yazar mısınız?*” sorusuna verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen görüşlerden çıkarılan temalar, frekanslar ve örnek cevaplar Tablo 6’de verilmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin konuşma becerisi yetersizliklerinin akademik başarılarını etkileme durumuna ilişkin görüşler

Cevap Temaları	Frekans	Örnek Cevaplar
Akademik başarı etkilenmiyor	3 Öğretmen	Eğitim sistemi test odaklı olduğu için öğrencilerin konuşma becerilerinin onların akademik başarılarını etkilediğini düşünmüyorum. Zira akademik başarı içerisinde öğrencinin konuşma becerisinin yeterliliği de ölçülüyor.
Akademik başarı olumsuz etkileniyor	7 Öğretmen	Konuşma becerisi geliştiremeyen çocuk topluluk içinde ve önünde konuşamamaktadır. Bu yüzden ön plana da çıkamıyor. En nihayetinde anlatılan konuyla ilgili soru sorması, sorulara cevap vermesi istenilen bir durumdur. Ama konuşma becerisine yeter düzeyde sahip olmadığı için ders başarısına dair bazı davranışları da sergileyemiyor.

Tabloda görüldüğü üzere öğretmen görüşlerinden hareketle 3 öğretmen öğrencilerinin konuşma becerisi yetersizliklerinin onların *akademik başarılarını etkilemediğini* düşünmektedir. 7 öğretmen ise konuşma becerisi yetersizliğinin öğrencilerin *akademik başarısını olumsuz etkilediğini* ifade etmiştir (Tablo 6).

Türkçe öğretmenlerinin konuşma becerisi etkinliklerinde sorun yaşayan öğrencilerin sosyal ilişkileriyle ilgili görüşlerine ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin “*Konuşma becerisi etkinliklerinde sorun yaşayan öğrencilerin sosyal ilişkileriyle ilgili neler söyleyebilirsiniz?*” sorusuna verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen görüşlerden çıkarılan temalar, frekanslar ve örnek cevaplar Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 7. *Konuşma becerisi etkinliklerinde sorun yaşayan öğrencilerin sosyal ilişki durumlarına ilişkin görüşler*

Cevap Temaları	Frekans	Örnek Cevaplar
Sosyal becerileri yetersiz	9 Öğretmen	İletişim becerileri öğrencilerin sosyalleşmesini sağlayan birincil yöntemdir. Bu durumda konuşma becerileri alanında yeterli olamayan öğrenciler toplum içinde kendilerini ifade edememekte ve çekiniklik, öz güven eksikliği hatta sorunlu karakter özellikleri bile gösterebilmektedirler.
Sosyal becerileri yeterli	1 Öğretmen	Yeterli, diyebilirim ancak konuşma sıkıntısı yaşayan öğrencilerin sosyal etkinliklere katılmaları yeterli olduğu halde etkinliklerin gerektirdiği iletişim becerilerini gösteremiyorlar. Ayrıca bu öğrencilerin sosyal ortamda konuşarak kendilerini yansıtamadıkları için etkinlikler yoluyla var olmaya çalıştıklarını düşünüyorum.

Konuşma becerisi etkinliklerinde sorun yaşayan öğrencilerin sosyal ilişkileriyle ilgili bulgular incelendiğinde *yeterli* ve *yetersiz* temalarıyla karşılaşmaktayız. Konuşma sıkıntısı yaşayan öğrencilerin sosyal becerilerini yetersiz bulan frekansın 9 olması dikkat çekicidir. 1 öğretmen ise konuşma sıkıntısı yaşayan öğrencilerin sosyal becerilerini yeterli bulduğu halde bu öğrencilerin etkinlik sürecinde konuşmaya ilişkin sorun yaşadıklarını ifade etmiştir. Ayrıca sosyal ortamda varlığını konuşarak yansıtamayan öğrencilerin sosyal aktiviteler yoluyla kendilerini var etmeye çalıştıklarını da eklemiştir (Tablo 7).

Türkçe öğretmenlerinin eğitim programında yer alan konuşma becerisini geliştirmeye ilişkin uygulamaları yeterli bulup bulmadıklarına ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin “*Eğitim programında yer alan konuşma becerisi geliştirmeye ilişkin uygulamaları yeterli buluyor musunuz? Önerilerinizi yazar mısınız?*” sorusuna verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen görüşlerden çıkarılan temalar, frekanslar ve örnek cevaplar Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Eğitim programında yer alan konuşma becerisini geliştirmeye ilişkin uygulamaların yeterliğine ilişkin görüşler

Cevap Temaları	Frekans %	Örnek Cevaplar
Yetersiz	6 Öğretmen	Yeterli bulmuyorum. Çünkü çocukların hikâyelerle öğrendiğini düşünüyorum. Çocuğun seviyesi, duygu ve düşünce dünyası yaşadığı coğrafya, küresel dünya ile uyumlu ve bu alanlarda yeterlilik kazanmasını sağlayacak öyküler, tiyatro metinleri ve diyalogların ders kitaplarında yer alması gerektiğini düşünüyorum. Aynı zamanda yerli ve yabancı söz ustalarından örnekler, bu örneklere dayalı uygulamalar program içinde daha fazla yer almalıdır.
Orta	3 Öğretmen	Eğitim programı içerisinde yer alan konuşma etkinliklerinin miktarının orta seviyede olduğunu düşünüyorum. Ayrıca etkinliklerin yapılması için ders esnasında yeterli zamanın olmadığını düşünüyorum. Çocuklar yüksek derecede sınav kaygısı taşıdıkları için etkinlikler konusunda isteksiz olduklarını, öğretmenlerin de böylesi bir ders ortamında uygulamalara ilişkin motivasyonlarının düşük olduğunu düşünüyorum
Yeterli	1 Öğretmen	Konuşma becerisine ilişkin uygulamaları yeterli buluyorum. Çünkü konuşma becerisinin ailede başladığını düşünüyorum. Sınıf içi etkinlikler yoluyla öğrencilerin ailede maruz kaldığı konuşma biçiminin pek de değişeceğini düşünmüyorum.

Konuşma etkinliklerine ilişkin eğitim programının yeterliliği hakkında öğretmen görüşleri incelendiğinde *yetersiz*, *orta* ve *yeterli* olarak üç tema belirlenmiştir. 6 öğretmen programdaki etkinlikleri yetersiz bulmakta ve etkinliklerin zenginleştirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. 3 öğretmen etkinliklerin sayısını orta seviyede bulurken 1 öğretmen ise yeterli bulduğuna ilişkin görüş bildirmiştir (Tablo 8).

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Dilin işlevi; dünyayı ve doğayı detaylandırmak ve anlamlandırmaktır (Tekalan-Toman, 2009). İnsanların birbirlerine duygu, düşünce ve hayallerini anlatma isteği duyması konuşma ihtiyacını da beraberinde getirdiği için dil becerileri arasında konuşma becerisi, önemli bir dil etkinliği olmaktadır. İlköğretim çağındaki bir çocuğun kendini ifade etme yolları arasında en çok kullandığı ve en önemlisi olan konuşma becerisi, yetişkinler arasında da iletişimi sağlayan ve sosyal hayatta en yaygın kullanılan bir ifade biçimidir (Aktaş ve Gündüz, 2009). Konuşma becerisinin önemine istinaden öğrencilere konuşma becerisi kazandırma sürecinde öğretmenlerin gözlemleri, tespitleri, yaptıkları etkinlikler, sürece ilişkin karşılaştıkları sıkıntılar, çözüm önerileri vb. hususlara ilişkin Türkçe öğretmenlerinin görüşlerinin alınması uygun görülmüştür. Araştırma kapsamında ifade edilen görüşlerin ilgili araştırmalarda veri olarak kullanılabilmesi ve araştırmacılara da fikir verebileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın temel amacı; öğrencilerin akademik gelişimlerini ve sosyal hayatlarını etkileyen konuşma becerisi kazandırılması sürecine ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemektir. Araştırmanın amacı doğrultusunda Türkçe öğretmenlerinin öğrencilerin konuşma becerileri hakkındaki görüşleri ile ilgili bulgular incelendiğinde öğretmenlerinin çoğu, öğrencilerin sınav kaygısı yaşadıklarını ve bu

durumun onların dil gelişimini de etkilediğini ifade etmişlerdir. Sınav kaygısı yüzünden test ağırlıklı çalışan çocuğun konuşmaya ve yazmaya gerektiği kadar zaman ayıramadığını da eklemiştir. Alanyazın incelendiğinde sınav kaygısı sebebiyle kişinin bildiklerinden şüpheye düştüğü, odaklanma sorunu yaşadığı ve olumsuz duyguların açığa çıktığı bilgilerine ulaşılmıştır (Şahin, Günay ve Batı, 2006). Çocuğun yaşadığı sınav kaygısı, durumu olduğundan daha çok zorlaştırarak akademik başarıyı düşürmekte ve çocuğun gelişimini de olumsuz etkilemektedir (Özcan, 2017). Kulaksızoğlu da (2004), ilköğretim öğrencilerinin okul ödevlerinin dışında ana dilinde yaşına uygun ifade becerisi sergileyebilme, gereken kavram bilgisine sahip olma, farklı duyguları deneyimleyebilme, akranlarıyla uygun ilişkiler kurabilme gibi ihtiyaçlarının da bulunduğunu ifade etmiştir. Görüşmeye katılan öğretmenler, okuma alışkanlığına sahip öğrencilerin kelime dağarcıklarının zenginleştiğini ve okudukları kitapları özetleme, anlatma yoluyla da konuşma becerilerinin gelişeceğini ifade etmişlerdir. Arslan (2005), araştırmasında öğrencilerin ayna karşısında okuma yapmaları, okuduklarını kendi cümleleriyle ifade etmelerinin onların sevgi ve saygıyla iletişim kurmalarını etkilediğini belirtmektedir (Kana, 2015).

Türkçe öğretmenlerinin öğrencilerinin konuşma becerisi geliştirebilmeleri için derslerinde uyguladıkları etkinlikler ile ilgili bulgular incelendiğinde öğretmenlerin çoğu sesli öykü ve şiir okutma etkinlikleri yaptıklarını ifade etmişlerdir. Keskin, Baştuğ ve Akyol (2013), konuşmalarında prozodik yönden daha iyi olan öğrencilerin sesli okuma prozodilerinin de daha güçlü olduğunu dile getirerek konuşma ve sesli okuma arasındaki pozitif ilişkiye vurgu yapmıştır. Öğretmen görüşleri arasında ayrıca tiyatro metinlerini seslendirme ve tekerleme çalışmaları etkinlikleri yaptırıldığı da görülmüştür. Alanyazındaki araştırma sonuçlarının da tekerleme benzeri çalışmaların konuşma becerisini olumlu etkilediği yönünde olduğu görülmektedir. Nitekim Arhan (2007) da araştırmasında, derslerde mutlaka vurgu, tonlama, telaffuz çalışmaları ile tekerleme ve şiir çalışmalarına yer verilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Elbette ki sesli okuma çalışmaları, tekerleme etkinlikleri konuşmayı geliştirecek uygulamalar arasındadır. Ancak ders öğretmenlerinin ders esnasında öğrencilere açık uçlu sorular sorarak onları konuşturabilmesi, onlara yalnızca bilgiye yönelik değil aynı zamanda konuşmalarına ilişkin de dönüt vermeleri gerekmektedir. Böylece öğrenci konuşma kusurunu fark ederek düzeltme yoluna gitmesi mümkün olabilir.

Konuşma etkinlikleri sırasında Türkçe öğretmenleri öğrencilerinde söz hakkını beklememe, yöresel ağız kullanma ve kelime hazinesinin yetersizliği gibi konuşma kusurları gözlemlediklerini belirtmişlerdir. Bu görüşler odağında özellikle dinleme becerisi, dil becerileri arasında birinci sırada olması hasebiyle dikkat çekicidir. İlk öğrenme yöntemi olan dinleme becerisinin, çocuklara kazandıracığı farklı beceriler de göz önünde bulundurularak evde ve okulda özellikle geliştirilmesi

gerekmektedir (Güneş, 2016). Konuşma kusurlarına ilişkin alanyazına bakıldığında yöresel ağızla ilgili konuşma sorunları da görülebilmektedir. İstanbul Türkçesinde ve yazı dilinde olmayan birçok sözlü ifade mahalli bir söyleyişle konuşmalarda karşımıza çıkmaktadır (Temizyürek, Erdem ve Temizkan, 2007). Öğretmenlerin konuşma etkinliklerinde öğrencilerinin kelime hazinelerindeki yetersizliğe ilişkin belirttiği görüşleri ise Aktaş ve Gündüz (2004)'ün çalışması da destekler niteliktedir. Kelime dağarcığının yetersizliği genel anlamda bir bilgi yetersizliğidir ancak özelde ise kişinin konuşmalarında yanlışlıklara sebebiyet verir.

Türkçe öğretmenlerinin öğrencilerinin konuşma kurallarını uygulayamama sebeplerine ilişkin bulgular incelendiğinde ailede kullanılan dil, yöresel ağız, teknolojiye maruz kalma, toplum içinde konuşmaktan utanma gibi görüşler ön plana çıkmaktadır. Öğrenciler, bazı kelimeleri yaşadıkları çevrede ve ailelerinde kullanıldığı gibi söylemektedir. Ancak bu kullanımların çoğu yanlış ifadeler ortaya çıkarmaktadır (Sever ve Topçuoğlu-Ünal, 2019). Demir ve Gül-Özdil'in (2019), öğrencilerin konuşma becerilerini inceledikleri araştırmada; aile etkisindeki dil, düşük ekonomik yapının getirdiği kişilik yetersizlikleri, yerel söyleyişler gibi ifadeler öğretmen görüşleri bağlamında dikkat çekici bulunmaktadır (Yıldırım, 2020).

Türkçe öğretmenlerinin verdikleri cevaplar doğrultusunda öğrencilerin konuşma becerisi yetersizliklerinin onların akademik başarısını etkileyip etkilemediklerine ilişkin bulgulara bakıldığında neredeyse öğretmenlerin tamamı akademik başarının konuşma becerisinden etkilendiği yönünde görüş bildirmişlerdir. Alanyazındaki diğer çalışmalar araştırmanın bu sonuçlarını destekler niteliktedir. 4-16 yaşları arasındaki çocuklara ciddi ve sağlıklı bir konuşma eğitimi verilmezse çocuklar ileriki yaşlarda bu eğitimi alsa da başarılı olma olasılığı azalmaktadır (Yalçın, 2002). Dolayısıyla çocuklara ilköğretimde verilen konuşma eğitiminin büyük bir önemi vardır (Kaya ve Bozkurt, 2019). Öğrencilerin konuşma becerilerinin onların sadece akademik başarılarını değil aynı zamanda yetişkinlik dönemindeki iş hayatlarını da etkileyeceği gibi bir çıkarımda da bulunabilir. Taşer'in (2015), araştırma sonucuyla bu görüşü daha aşikâr kıldığını da görebilmekteyiz. Yeterli ve etkili olmayan bir konuşma biçimi yetersiz ve etkisiz bir iletişime; böylesi bir iletişim biçimi de birçok iletişim engeliyle birlikte sosyal hayatta olduğu gibi iş hayatında da aksaklıkları ve başarısızlıkları da beraberinde getirmektedir.

Türkçe öğretmenlerinin konuşma becerisi etkinliklerinde sorun yaşayan öğrencilerin sosyal ilişkileriyle ilgili görüşlerine ilişkin bulgular incelendiğinde, konuşma sıkıntısı yaşayan öğrencilerin sosyal becerilerini yetersiz gösteren frekansın 9 olması dikkat çekicidir. 1 öğretmen ise konuşma sıkıntısı yaşayan öğrencilerin sosyal becerilerini yeterli bulduğu halde bu öğrencilerin etkinlik sürecinde konuşmaya ilişkin sorun yaşadıklarını ifade etmiştir. Ayrıca sosyal ortamda varlığını konuşarak yansıtamayan öğrencilerin sosyal aktiviteler yoluyla kendilerini var etmeye çalıştıklarını da eklemiştir. Araştırma bulguları odağında alanyazın incelendiğinde konuşma becerisinin sosyal becerileri doğrudan etkilediği görülmüştür. Bireyin kişiliğini, bilgi ve kültür seviyesini doğrudan

yansıtan konuşma becerisi sosyal ilişkileri etkileyen en önemli sebeptir (Özbay, 2003). Sosyal becerileri doğrudan etkileyen dil becerisi “konuşma olduğu için konuşma becerisinin gelişmesi için konuşma eğitimi ve iletişim bilimleri gibi alanlardan da faydalanmak da gerekir (Ünalın, 2007). Konuşma eğitimi olmadan, konuşma becerisinin gerektirdiği yeterliliklere sahip olmadan uygarlık ve demokratikleşme olamaz. Bu yüzden Batı’da ilk ve ortaokullarda ‘Konuşma Sınıfları’ bulunmaktadır. Konuşma eğitiminin yerini bulması için bu sınıflarda teyp, video, mikrofon, kürsü vb. araç gereçler kullanılarak öğrenciler konuşma becerilerini geliştirmeye ilişkin etkinlikler yapabilmektedirler (Yalçın, 2002).

Eğitim programında yer alan konuşma becerisi geliştirmeye ilişkin uygulamaları yeterli bulup bulmadıklarına ilişkin Türkçe öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde, eğitim uygulamalarının yetersiz, orta ve yeterli olduğuna dair görüşler elde edilmiştir. Araştırma bulgularındaki etkinliklerin yetersiz olduğuna ilişkin öğretmen görüşlerinin desteklenmediği, alanyazındaki diğer çalışmalarda görülebilmektedir. Şöyle ki öğrencilerdeki konuşma becerisini geliştirmeye yönelik ders kitaplarında öğrencilerin duygu ve düşüncelerini ifade etmelerine yönelik, duygu odaklı, sunum tekniğinin kullanıldığı birçok etkinlik bulunduğu dair çalışma sonuçları yer almaktadır (Kılıç, Baki ve Bayram, 2014). Araştırma bulgularındaki etkinliklerin yetersiz olduğuna ilişkin öğretmen görüşlerinde etkinliklerin niceliğinden çok farklı nitelikleri barındırması gerektiği yer almaktadır. Öğrencilerin ilgi ve beklentilerini karşılayacak, yöresel ağızların kullanıldığı tiyatro türüne yakın metinlerin konuşma etkinliklerinde kullanılması belirtilmektedir. Buna karşılık yapılan araştırmalarda mevcut uygulamaların konuşma dilinden çok yazı diline yönelik olduğu belirlenmiştir (Demir ve Sinan, 2016).

Öneriler

Kişinin hem kişisel gelişimi hem de içinde bulunduğu toplumla ilişkisini sağlıklı bir biçimde devam ettirebilmesi, istek ve sıkıntılarını ifade edebilmesi için doğru ve etkili bir konuşma becerisine sahip olması gerekmektedir (Kansızoğlu, 2012). Türkçenin çeşitli yöresel ağızlara sahip olması, öğrencilerin okulda aldıkları dil eğitimini ayrıca önemli kılmaktadır. Bu bağlamda öğretmen faktörünün öğrenci için anlam ve önemi dikkat çekicidir. Öğrencinin konuşma becerisi geliştirebilmesi için ona rol model olan, yaşamın farklı alanlarını fark ettiren, öğrencinin ufkunu açan bir öğretmen; şüphesiz önemli bir görev üstlenmektedir (Aydın, 2013).

Öğretim sürecinin ana unsuru olan öğretmenler; öğrencilerin konuşma kaygılarını dikkate alarak bu kaygının devamlı ve planlı yapılan konuşma etkinlikleriyle azaltılabileceği hususunda öğrencilere destek olabilir, onları cesaretlendirebilirler. Öğrencilerin konuşmaları esnasında öğretmenler öğrencilere dönüt ve düzeltme verebilir. Ancak bu dönütlerin baskıcı bir tutumla değil de mahalli söyleyişlere saygılı, sevimli bir anlayış gösterilerek verilmesi gerekmektedir. Ayrıca ana

dilimiz Türkçenin olması gerektiği gibi konuşulmasının önemi de örnek metinler, tiyatro oyunları, kısa filmler ve fıkralar yoluyla da anlatılabilir. Öğretmen faktörünün tüm eğitim uygulamalarının üstünde bir değerinin olduğu düşüncesinden hareketle öğretmenin kendisinin konuşacağı Türkçe ile en etkili model olduğu da unutulmamalıdır.

Konuşurken öz güven problemi yaşayan, utanan, sıkılan, tedirgin olan öğrencilerle özellikle uygulamalar yapılabilir. Çocukların kendilerini rahatça ifade edebilmeleri için doğal ve samimi bir sınıf ortamı oluşturulmalı, çocuğa karşı eleştirel bir tutum sergilenmemelidir. Etkili bir öğrenme yöntemi olarak oyunlardan yararlanılıp drama ve tekerleme çalışmaları yaptırılabilir. Bu oyunlar esnasında çocuklar birbirlerinin ve kendilerinin beden dillerini fark edebilir ve ses tonu, jest, mimik vb.nin konuşma sürecinin önemli unsurları arasında olduğunu öğrenebilirler.

Öğrencilere konuşma becerisi kazandırmada Türkçe öğretmenlerinin ve Türkçe derslerinin öneminin büyüklüğü tartışılmazdır. Ancak diğer ders öğretmenleri de sergileyecekleri etkili konuşma biçimiyle öğrencinin ilgisini çekip dikkatini uyanık tutarak ders başarısını olumlu etkileyebilir ve öğrencinin konuşma becerisi geliştirmesine destek sağlayabilirler. Bu anlamda etkili ve yeterli bir konuşma biçiminin bireyin farklı gelişim alanlarını etkilediği söylenebilir. Konuşma becerisine yaşamın her alanında duyulan ihtiyaç sebebiyle başta öğretmenler olmak üzere anne-babalar ve diğer bireylerin de konuşma becerisi geliştirebilmesi için iyi bir konuşma eğitimi alması gerektiği önerilebilir.

Etik Kurul Kararı

Bu araştırma, Dicle Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulunun 31.05.2022 tarih ve 142 sayılı kararı ile uygun bulunmuştur.

---

5. KAYNAKÇA

- Adalı, O. (2003). *Anlamak ve anlatmak*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Akkaya, A. (2012). Öğretmen adaylarının konuşma sorunlarına ilişkin görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(20), 405-420.
- Aktaş, Ş. ve Gündüz, O. (2004). *Yazılı ve sözlü anlatım kompozisyon sanatı (5. baskı)*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Aktaş, Ş. ve Gündüz, O. (2009). *Yazılı ve sözlü anlatım (12. baskı)*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Arhan, S. (2007). *Öğretmen görüşlerine göre ilköğretim ikinci kademedeki konuşma eğitimi (Ankara İli örneği)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Arslan, D. (2005). *İlk okuma öğretiminde karşılaşılan güçlükler ve okumayı geliştirici duyuşsal yaklaşımlar*. Yayımlanmamış doktora tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Aydın, İ. S. (2013). Öğretmen adaylarının konuşma öz yeterliklerine ilişkin ölçek geliştirme çalışması. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, (14), 33-46.
- Başaran, M. ve Erdem, İ. (2009). Öğretmen adaylarının güzel konuşma becerisi ile ilgili görüşleri üzerine bir araştırma. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(3), 743-754.
- Creswell, J. W. (2016a). *Araştırma deseni: nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları*. (Çev. ed. Demir, S.B.). Ankara: Eğiten Kitap
- Creswell, J. W. (2016b). *Nitel araştırma yöntemleri: beş yaklaşıma göre nitel araştırma yöntemleri*. (Çev. ed. Bütün, M. ve Demir, S.B.). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Creswell, J.W. ve Plano Clark V.L. (2015). *Karma Yöntem Araştırmaları: tasarımı ve yürütülmesi*. (Çev. ed. Dede, Y. ve Demir, S.B.). Ankara: Anı yayıncılık.
- Çongur, H. R. (1995). *Söz sanatı (I)*. TÖMER Dil Dergisi, (28).
- Demir, S. ve Gül-Özdil, B. (2019). Öğretmen görüşlerine göre ortaokul öğrencilerinin konuşma becerileri. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 865-881.
- Demir, S. ve Sinan, A. T. (2016). Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin anlam yapıları üzerine bir inceleme. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 1324-1342. DOI=10.17556/jef.06998
- Demir, S. ve Sinan, A. T. (2017). Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin anlam yapıları üzerine öğrencilerin öz yeterlik algıları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 683-702.
- Demirel, Ö. (1999). *İlköğretim okullarında Türkçe öğretimi*. İstanbul: Millî Eğitim Yayınları.

- Demirel, Ö. (2003). *Türkçe ve sınıf öğretmenleri için Türkçe öğretimi (5. baskı)*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Eker, S. (2010). *Çağdaş Türk dili (6. baskı)*. Ankara: Grafiker Yay.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Gökkaya, H. (2008). *Konuşma becerisinin sağaltılmasında tekerlemelerin kullanılması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Gündüz, O. (2007). Konuşma eğitimi. (Ed. A. Kırkkılıç, H. Akyol). *İlköğretimde Türkçe öğretimi* (ss.93-146). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Güneş, F. (2016). *Türkçe öğretimi: yaklaşımlar ve modeller*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Kana, F. (2015). Öğretmen adaylarının Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma becerisiyle ilgili görüşleri: Bir Durum Çalışması. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 11(4), 1336-1355.
- Kansızoğlu, H. B. (2012). Konuşma dili ve yazı dili etkileşimi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 217-235.
- Karakoç-Öztürk, B. ve Altuntaş, İ. (2012) İlköğretim İkinci kademedeki konuşma eğitimine yönelik öğretmen görüşleri: nitel bir çalışma. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 342-356.
- Karalı, Y., Şahin T. G., Şen, M. ve Aydemir, H. (2021). Öğretmen adaylarının konuşma kaygılarının incelenmesi: İnönü Üniversitesi örneği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(3), 2277-2296.
- Kaya, Ö. ve Bozkurt, Ü. (2019). Türkçe öğretmenlerinin konuşma becerisi yeterliklerine ilişkin bir durum çalışması. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 8(3), 670-691.
- Keskin, H. K., Baştuğ, M. ve Akyol, H. (2013). Sesli okuma ve konuşma prozodisi: ilişkisel bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 168-180.
- Kılıç, L. K., Baki, Y. ve Bayram, B. (2014). Ortaokul 8. sınıf türkçe dersi öğretmen kılavuz kitabındaki etkinliklerin çoklu zekâ kuramı ile örtüşme düzeyi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(2), 72-89.
- Kuşçu, H. (2010). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin dinleme, konuşma, okuma ve yazılı anlatım becerilerinin yapılandırmacı yaklaşıma göre geliştirilmesinde Türkçe öğretiminin rolü (Çekmeköy ilçesi örneği)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- MEB. (2005). *İlköğretim Türkçe dersi öğretim programı ve kılavuzu (1.-5. Sınıflar)*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- MEB. (2006). *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (6, 7, 8. Sınıflar)*. Ankara: MEB Yayınları.
- Okur, S. (2012). *Güzel ve etkili konuşma sanatı diksiyon (4. baskı)*. İstanbul: Karakutu Yayınları.

- Özbyay, M. (2003). *Öğretmen görüşlerine göre ilköğretim okullarında Türkçe öğretimi*. Ankara: Gölge Ofset Matbaacılık.
- Özbyay, M. (2005). Ana dili eğitiminde konuşma becerisini geliştirme teknikleri. *Journal Of Qafkaz University*, (16), 177-184.
- Özcan, B. (2017). *Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinde anne baba tutumu ile depresyon ve sınav kaygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Beykent Üniversitesi, İstanbul.
- Özdemir, S. (2018). Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma kaygısını gidermede hazırlıklı konuşmaların rolü. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 361-374.
- Sever, A. (2017). *Ortaokul öğrencilerinin telaffuz hataları üzerine bir inceleme*. Yayımlanmamış doktora tezi. Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Sevim, O. ve Gedik, M. (2014). Ortaöğretim öğrencilerinin konuşma kaygılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 0(52), 379-393.
- Şahin, H., Günay, T. ve Batı, H. (2006). İzmir ili Bornova ilçesi lise son sınıf öğrencilerinde üniversiteye giriş sınavı kaygısı. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 16(5), 107-113.
- Şimşek, H. ve Yıldırım, A. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Taşer, S. (2015). *Konuşma eğitimi (3. Baskı)*. İstanbul: Pegasus Yayınları.
- Tekalan-Toman, H. (2009). *Doğru ve güzel konuşma, üniversiteler için Türk Dili el kitabı (1. Baskı)*. (Ed. Mustafa Durmuş). Ankara: Grafiker Yay. 349- 376.
- Tekşan, K. ve Karaca, A. (2020). Altıncı sınıf öğrencilerinin konuşmalarında karşılaşılan boğumlama ve söyleyiş yanlışlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, (84), 377-390.
- Temizyürek, F., Erdem, İ. ve Temizkan, M. (2007). *Konuşma eğitimi*. Ankara: Öncü Kitap.
- Topçuoğlu, F.ve Özden, M. (2012). *Diksiyon ve konuşma eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Topçuoğlu-Ünal, F. ve Degeç, H. (2012). Öğretmen Görüşlerine göre konuşma eğitiminde karşılaşılan sorunlar. *International Journal of Social Science*, 5(7), 735-750.
- Türk Dil Kurumu. (2010). *Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türkçe Sözlük. (2005). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilir nitel bir araştırma tekniği: görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, (24), 543-559.
- Ünal, Ş. (2007). *Sözlü anlatım*. Ankara: Nobel Yayınevi.

- Yalçın, A. (2002). *Türkçe öğretim yöntemleri yeni yaklaşımlar*. Ankara: Akçağ yayınları.
- Yalçın, A. (2002). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Akçağ Yayıncılık.
- Yalçın, A. (2018). *Son bilimsel gelişmeler ışığında Türkçenin öğretimi yöntemleri (4. Baskı)*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yaman, E. (2004). *Doğru güzel ve etkili konuşma sanatı sözlü anlatım (3. baskı)*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Yıldırım, N. (2020). Öğretmen görüşlerine göre ortaokul öğrencilerinin konuşma kusurları. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(2), 597-610.
- Yıldız, C. (2008). Konuşma öğretimi. (Ed. C. Yıldız). Yeni öğretim programına göre kuramdan uygulamaya Türkçe öğretimi (ss. 155-178). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Yıldız, D. (2014). *Etkileşimli öğretim stratejisinin Türkçe eğitimi ana bilim dalı öğrencilerinin konuşma becerilerine etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Extended Abstract

A person can continue his life without reading and writing throughout his life, but it is not possible for him to continue his life without doing the acts of speaking and listening. Because, in addition to meeting their biological needs, human beings need to transfer their feelings, thoughts and knowledge to other people and to understand them. Based on this necessity, man, who is a social being, is obliged to communicate in order to meet his biological and psychological needs. The word communication means "the transmission of feelings, thoughts, or information to others in every conceivable way. The communication skills of the person who uses the ability to speak is the most prominent feature that distinguishes him from other living things. Speech is the most important of the basic language skills required for the individual to express himself and to ensure communication and interaction in society. Speaking, which is a communication skill that takes place by ensuring that words are transmitted orally through hearing and listening; It has an important place in the actions of individuals to understand each other and explain themselves. The fact that the act of speech is reciprocal and that the moods of the people speaking during the conversation are involved in the communication process makes speech different from other ways of communication. The positive or negative emotions, tones of voice, gestures and gestures of the people who speak benefit the quality of the communication. Thus, the communication process can be more effective because the speakers express their feelings and thoughts more clearly and give instant feedback. Speaking skills; Since the existence of man, it has been the most important method of communication in terms of enabling people to explain themselves and get closer to each other. According to research, people spend 50% to 80% of their day communicating. Of this rate, 45% is listening, 30% is speaking, 16% is reading and 9% is writing communication skills. Considering that speaking and listening skills affect each other, a defective speaking skill in a person can also mean that up to 75% of his communication may experience problems. The main purpose of this research is to examine the speech defects observed in the process of gaining speech skills that affect the academic development and social lives of students (5th, 6th, 7th and 8th grades) who are studying in secondary schools according to the opinions of teachers.

Through the research, it was aimed to determine the speech defects observed in students (4th, 5th, 6th, 7th and 8th grades) studying in secondary schools. For this purpose, qualitative research was used in the study. The study group of the study consists of 10 Turkish teachers working in secondary schools in the center of a city in the Southeastern Anatolia Region in the 2021-2022 academic year. The gender factor was not taken into consideration in the teachers who participated in the study, and it was aimed to ensure voluntary participation in the study as a criterion. The study group was asked semi-structured interview questions. The main reason why the study group of the study consists of Turkish teachers is that the activities and practices related to developing speaking skills are carried out especially by Turkish teachers. In the study, a 7-item semi-structured interview form was used as a data collection tool. Preliminary interviews were conducted with Turkish teachers about the students' ability to apply the rules of speech in the lessons, and interview questions were created in line with the data obtained based on the observations and opinions of the teachers. Expert opinion is obtained for the validity

of the questions in the data collection form. According to the opinions of the teachers, content analysis was used in the research conducted to examine the speech defects of secondary school students. The aim of the content analysis is to organize the research process so that the reader can understand the research process by categorizing the data in the focus of certain concepts and themes during the analysis of the data.

In line with the purpose of the research, when the findings about the opinions of Turkish teachers about the students' speaking skills were examined, most of the teachers stated that the students experienced exam anxiety and this situation also affected their language development. When the findings of the Turkish teachers about the activities they applied in their lessons in order to develop the speaking skills of their students were examined, most of the teachers stated that they had made them read audio stories and poems. During the speaking activities, Turkish teachers stated that they observed speech defects in their students such as not expecting the right to speak, using local dialects and insufficient vocabulary. When the findings of Turkish teachers regarding the reasons why their students cannot apply the rules of speech are examined, opinions such as the language used in the family, local dialect, exposure to technology, and being ashamed to speak in public come to the forefront. In line with the answers given by Turkish teachers, when the findings regarding whether the speech skill deficiencies of the students affected their academic success were examined, almost all of the teachers expressed the opinion that academic success was affected by speaking skills. When the findings of Turkish teachers regarding the social relations of students who have problems in speaking skill activities are examined, it is noteworthy that the frequency that shows insufficient social skills of students with speech difficulties is 9. 1 teacher stated that although the social skills of the students who had speech difficulties were sufficient, these students had problems with speaking during the activity process. When the opinions of Turkish teachers regarding whether they found the practices related to the development of speech skills in the training program sufficient or not, opinions were obtained that the educational practices were insufficient, moderate and sufficient.